

Nomor 16.

Saptoe 23 April 1910.

Tahun ke IV.

MEDAN-PRIJAJI

S. k. Minggoean

dan Advertentie.

SOEARA bagai sekalian Radja-radja, Bangsawan asali dan fikiran, Prijaji dan saudagar Boemipoetra dan officier-officier serta saudagar-saudagar dari bangsa jang terprentah laenja jang dipersamakan dengan Anaknegri, di seloeroeh Hindia Olanda.

Diterbitken tiap-tiap hari Saptoe
oleh N. V. JAV. BOEKH. EN DRUKKERIJ „MEDAN PRIJAJI”. BATAVIA

REDACTIE.

Directeur Hoofd Red. R. M. Tirta Adhi Soerjo, Buitenzorg
Redacteur: Goenawan dan R. B. Karta Diredja.
Redacteur en Vertegenwoordiger boeat Europa.
J. J. Meijer Oud Asst. Res. Assendelfstr. 42 's-Gravenhage.
Redacteur en Vertegenw. boeat Molokken
A. L. Wawo Runtu Oud Majoor di Menado.
Redacteur en Vertegenw. boeat Preangan
R. Ng. Tjitro adhi Winoto, aloen-aloen Bandoeng.

HARGA LANGGANAN

1 2,25 tiap-tiap 3 boelan. Boeat di Europa 1 5, tiap-tiap 3 boelan.

HARGA ADVERTENTIE

1 Katja 1 10.—, 1/2 katja 1 6.—, 1/4 katja 1 4.—, 1/8 katja 1 2,50
satoe regel 1 kolom 1 0,15 Boeat langganan dapat moerah
hendak beremboek dengan administrateur.
Soerat-soerat dan wang langganan dan laen-laen bagian adm
hendak di kirim pada Administratie N. V. Medan
Prijaji Batavia.
Soerat-soerat boeat Redactie hendak di alamatkan pada
Hoofd Redacteur di Buitenzorg.

Persdelict.

Aspirant Controleur A. SIMON

CONTRA:

R. M. TIRTO ADHI SOERJO, Hoofdredacteur
„Medan Prijaji”

—:0:—

Doeloe soeda kita persanggoepkan aken Kita moeat disini vonnisnja Raad van Justitie, jang soeda mengoekcam pada kita doea boelan dilaloeken dari tempat kediaman kita.

Dalem boelan October 1909 maka Raad soeda ambil kepoatoesan, tetapi vonnis baroe oeteehend pada kita pada tanggal 26 Januari 1910, kerna menoennggoe firmannja Sri padoeka jang dipertean besar Gouverneur-Generaal, kemana kita aken dilaloeken.

Dibawah ini vonnis itoe dan firman Gouverneur-Generaal adanja, dengan kita sertaken salinnannja dalem ini bahasa:

PERPUSTAKAAN

PRAMOEDYA ANANTA TOER

DOCUMENTASI

IN NAAM DER KONINGIN!
DE RAAD VAN JUSTITIE TE
BATAVIA.
(2e Kamer).

Rechtsprekende in zaken van misdrijf waarin voorloopige instructie heeft plaatsgehad, heeft het navolgende vonnis gewezen in de zaak van:

Raden Mas Tirto Adhi Soerjo oud 31 jaar geboren te Blora, Hoofdredacteur van het Maleische weekblad „Medan Prijaji“ wonende te Buitenzorg.

De Raad van Justitie voornoemd.

Gehoord de voorlezing van het vonnis van terechtstelling dd. 4 Augustus 1909 en het relaas van beteekening dd. 13 Augustus 1909.

Gehoord de debatten ter openbare terechtzitting.

Gelet op het aldaar bij monde van den officier van Justitie bij dezen Raad Mr. G. L. Mens Fiers Smeding genomen en daarna schriftelijk overgelegd requisitoir, daartoe strekkende dat beklaagde voornoemd zal worden schuldig verklaard aan het misdrijf van „smaad jegens een openbaar ambtenaar door middel van een verspreid drukwerk gepleegd en overzulks zal worden veroordeeld tot de straf van wegzending naar een oord van ballingschap voor den tijd van twee maanden en in de kosten van het strafgeding.

Gehoord den bekla in zijne verklaringen en heeft deelen van verdediginma-P nede hetgeen te zijnes-dag. dediging door zijn drvlr-voegden verdediger. M. goer R. Hoorweg is aangevoerd.

Ingewonnen het gevoelen van den beeedigden Mohamedaanschen adviseur.

DENGEN NAMA SRI BAGINDA RATOE.
RAAD VAN JUSTITIE DI
BETAWI.
(2e Kamer).

Memoetoeken dalem perkara kedjahatan d lem mana soeda kedjadian rangkaian. sementara vonnis sebagai dibawah dalem perkaranja:

Raden Mas Tirto Adhi Soerjo oempr 31 taen terlahir di Blora, hoofd redacteur dari soerat minggoean bahasa melajoe „Medan Prijaji“ tinggal beroema di Buitenzorg.

Raad van Justitie terseboet dimoeka.

Mendengar pembatjaannya vonnis dari persidangan tt: 4 Augustus 1909 dan relaas dari penandaan tertanggal 13 Augustus 1909.

Mendenger perlawanan di moeka persidangan oemoen.

Mengingat requisitoirnya officier van Justitie pada ini Raad Mr. G. L. Mens Fiers Smeding dengan moeloet kemoedian dengan soerat, aken goena itoe moeat bahwa jang terdakwa terseboet hendak dipersalahken soeda berboeat kedjahatan antara satoe penggawei oemoem kerna dajanja satoe soeroet tjitak jang di siarken dan tentang itoe hendak di hoekoem dengan dipindaken ka tempat jang ditentoeken selama doea boelan dan membajar ongkosnja perkara

Mendenger jang terdakwa dalem ketrangan-ketranganja dan daja-dajanja perlawanan, begitoe djoega dari pelawan jang di bantoeken padanja boeat melawan ja-ni Mr. P. R. Hoorweg.

Meminta timbangannya djo roetimbang Islam jang tersoempah.

Overwegende dat bij dagvaarding in overeenstemmet met het vonnis van terechtzitting aan beklaagde is ten laste gelegd:

dat hij heeft geschreven en vervolgens door den druk openbaar heeft doen maken het artikel met het opschrift: „Betapa satoe pertoeoloengan di artiken“ en ondertekend T. A. S. voorkomende op pagina's 245 en volgende tot en met 249 van het te Batavia verschenen en zoowel elders in Ned.-Indië door middel van post de verspreide Maleische Weekblad „Medan Prijaji“ van juni 1908 no. 24 in welk artikel hij met het oogmerk om den aspirant controleur bij het Binnenlandsch Bestuur te Poerworedjo A. Simon te smaden, numers hem in miesachting te brengen en bespottelijk te maken. dezen heeft genoemd een „snootap“ van een aspirant controleur;

Overwegende dat ter terechtzitting zijn voorgelezen en aan den beklaagde voorgehouden:

1e een in het nimmer 24 van juni 1908 van het Maleisch Weekblad Medan Prijaji op bladzijde 245 t/m 249 afgedrukt artikel onder het opschrift „Betapa satoe pertoeoloengan di ertiken“ geteekend met de initialen T. A. S.

2e een extract uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsche-Indië ddo. Januari 1907 no. 14 houdende benoeming van A. Simon tot aspirant controleur bij Binnenlandsch-Bestuur op Java en Madura;

3e een extract uit het besluit van den Resident van Kedoe ddo. 13 Februari 1907

Menimbang bahwa pada penoentoetan tjotjok dengan vonnisnja persidangan pada jang terdakwa soeda dipersalahken.

Bahwa dia soeda menoelis dan selan joetnja kerna tjitakan soeda dioemoemken karangan dengan alamat: „Betapa satoe pertoeoloengan di artiken“ dan di tanda tangani T. A. S. termoeat pada katja 245 dan selandjoetnja dengan dan sampe 249 dari soerat minggoear bahasa melajoe „Medan Prijaji“ jang terbit di Betawi dan di siarken disana djoega di laen-laen tempat di Hindia olanda kerna post pada boelan juni 1908 no. 24 dalem karangan mana dia dengan sengadja aken membikin maloe pada aspirant Controleur Binnenlandsch Bestuur di Poerworedjo A. Simon, boekankah ini dibawa pada penghinaan dan tetawaan oleh menjeboet ini satoe „snootap“ dari satoe aspirant controleur.

Menimbang bahwa pada persidangan dibatja-nja dan ditrangken pada jang terdakwa:

1e satoe lembar s. m. „Medan Prijaji“ tanggal 24 juni 1908 pada moeka 245 h/d 249 dalem mana ditjtitak karangan jang pake alamat „Betapa satoe pertoeoloengan di ertiken“ dipertandat dengan nama pendek T. A. S.

2e satoe koetipan dari register firman-firmanja Sri padoeka Gouverneur-Generaal dari Hindia Olanda ddo. 20 Januari 1907 no. 14 moeat keangkatannya A. Simon djadi aspirant controleur pada Binnenlandsch Bestuur di Djawa dan Madura.

3e satoe koetipan dari firmanja Resident Kedoe ddo. 13 Februari 1907 no.

no. 946/1 waarbij de aspirant controleur A. Simon wordt toegevoegd aan den Assistent-Resident van Poerworedjo ten einde belast te worden met controle werkzaamheden in de controle afdeeling Poerworedjo.

4e een klacht ddo. Poerworedjo, 30 September 1908 gericht aan de officier van Justitie te Batavia en geteekend A. Simon

Overwegende dat de getuige A. Simon onder ieder terechtzitting heeft verklaard dat hij blijken di ter terechtzitting aan hun voorgehouden besluiten van den Gouverneur-Generaal ddo. 20 Januari 1907 no. 14 en van den Resident van Kedoe ddo. 13 Februari 1907 no. 946/1 als aspirant controleur bij het Binnenlandsch Bestuur op Java en Madura was toegevoegd aan den Ass. Resident van Poerworedjo ten einde worden belast met de controle werkzaamheden in de controle afdeeling Poerworedjo en als zoodanig in uni 1907 nog werkzaam was als eenig aspirant controleur in die afdeeling, toen hij onder kruisband per post ontving het thans aan hem voorgehouden nummer 24 over de maand Juni 1908 van het we kblad „Medan Prijaji in welk blad hij op bladzijden 245 tot en met 249 een stuk aantrof geteekend met de initialen T. A. S. en tot opschrift dragend: „Betapa satoe perteloengan di ertiken”, welks inhoud hij beleedigde achtte zoowel voor zich als privaat persoon als voor zich in zijn hoedanigheid van ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur, zoodat hij na raadpleging van zijn chef den Assistent-Resident en

946.1 pada mana aspirant Controleur A. Siman di bantoeken pada Assistent-Resident Poerworedjo aken soepaja diwadjibken dengen pakerdjaan pengawalan dalem Controle afdeeling Poerworedjo.

4e satoe pengadoean ddo. Poerworedjo 30 September 1908 di sembahken pada officier van Justitie di Batavi dan dipertanda oleh A. Simon.

Menimbang bahwa saksi A. Simon dibawah soempa pada persidangan soeda menjatakan bahwa dia njata pada firman-firman jang pada persidangan di padjoeken dari Gouverneur-Generaal ddo. 20 Januari 1907 no. 14 dan dari Resident Kedoe ddo. 13 Februari 1907 no. 946/1 seperti aspirant controleur pada Binnenlandsch Bestuur di Djawa dan Madura di bantoeken pada Ass.-Res. di Poerworedjo aken di wadjibi pakerdjaan pengawalan dengen controle afdeeling Poerworedjo dan seperti itoe dalem boelan Juni 1907 misi bekerdja seperti satoe-satoenja aspirant controleur dalem itoe afdeeling waktue dia dapet dari post Medan Prijaji no. 24 boelan Juni 1908 dalem mana dia pada katja 245 hingga dan dengen katja 249 dapetin satoe karangan di tandai dengen nama pendek T. A. S. dan pake alamat Betapa satoe perteloengan di artiken”, isi karangan maná olihnja di rasa membikin maloe akendanya seperti orangnja sendiri dan seperti pangkatnja satoe ambtenaar pada Binnenlandsch Bestuur sehingga dia satelah bermoe fakat dengen kepala-kepalanja Assistent Resident dan Resident dengen hari boelan 30

Resident onder dagteekening van 30 September 1908 het hem thans voorgehouden schrijven (gemarkt A) inhoudende een klacht tegen den schrijver van het bovenvermelde stuk aan den officier van Justitie te Batavia richte met verzoek dien persoon straf rechterlijk te willen vervolgen.

dat hij bij deze klacht blijft volharden op grond dat de geheele inhoud van dat stuk en in het bijzonder de tot drie malen toe gezegde op hem toegepaste kwalificatie „snotaap dari controleur” voor hem zoowel in prive als openbaar ambtenaar in hooge mate beleedigend is, terwijl ook het verhaal omtrent de door hem gehouden dessa verkiezing daarin geheel onjuist is gedaan;

dat hij immers als zijnde belast met controle werkzaamheden, op 10 Mei '07 in de dessa Bapangan district Tjangkreng afdeeling Poerworedjo als President der Commissie met den Wedana van Tjangkreng getuige Tjokrosonto als lid een dessa verkiezing heeft gehouden waarbij door eerste stemming geen der kandidaten de volstrekte meerderheid van stemmen verkreeg zoodat hij onmiddellijk tot een tweede stemming overging waarbij eerst drie kandidaten zich bleven stellen, n.l. Djojowirono, Soerodimedjo en Sastrodipoero, terwijl echter Djojowirono met zijn aanhangers zich daarop achter den candidaat Sastrodipoero schoorden en alzoo hun stem op hem uitbrachten, dat het gevolg dat hij de door getuige persoonlijk den Wedono Tjokrosonto en den Assistent Wedono van Koewadjo ieder afzonderlijk verrichte telling

September 1908 soeda menjoerat soerat mana di toendjoek sekarang padanja (di landai (A moeat satoe dakwaan pada penoelisnja karangan terseboet pada officier van Justitie di Betawi di kirimkennja dengen permoehoenan penoelis itoe di toentoetnja.

Bahoea dia pada dakwaan ini tinggal menggijetken kerna antero isinja karangan itoe dan teroetama perkataan jang di lemparken padanja hingga tiga kali jaini snoot-aapdarisatoe aspirant Controleur boeat dia baik akan dirinjamae poensapertipenggawai oemoem sabenar-benarnya membikin maloe terla-loe sedeng djoega tjerita tentang pilihan dessa jang di adakan olehnja tida benar.

Bahwa dia boekanlan seperti di wadjibi dengen pakerdjaan pengawalan pada tanggal 10 Mei 1907 dalam dessa Bapangan district Tjangkreng afdeeling Poerworedjo seperti President dari Commissie dengen wedana dari Tjangkreng saksi Tjakro Sonto seperti lid soeda mengadakan pilihan dessa pada mana oleh pilihan pertama tida seorang santara candidaat-candidaat dapet swara jang kelebihan sahingga dia lantas bikin pilihan jang kedoea kalinja pada mana moela-moela 3 candidaat soeda tetap djadi djago jaini Djajowirono, Soerodimedjo dan Sastro Dipoero, sedeng Djojowirono dengen peminlinja lantas di blakang djago Sastro Dipoero dengen begini menjatakan memilih dia, bahwa kedjadiannja hitoengan jang di takoeken olehnja, wedono Tjokrosonto dan Ass. wedono kwodjo masing-masing njata bahwa pada Sastro Dipoero 157

bleek dat op Sasrodipoero dan pada Soerodimedjo 167 157 en op Soerodimedjo 167 stemmen waren uitgebracht zoodat de eerstgenoemde was gedozen;

dat hij bezig zijnde het procesverbaal der verkiezing in te vullen hoorde men dat den genoemden Assistent Wedono dien hij te midden der menigte zag staan, te lijf wilde en op zijn vraag van eenige lieden vernam dat men dezen wilde verwoorden, waarop hij hem wilde te hulp komen en toen men hem niet wilde doorlaten heeft gedreigd met zijn geladen revolver te schieten terwijl hij twee personen op de dezelfde wijze heeft bedreigd.

dat daarop Soerodimedjo en twee zijner Kiezers hem nog op brutalen toon toegesproken en een nieuwe verkiezing geëischt hebben voor welke feiten zij op de politie rol zijn gestraft met 14 dagen krakal.

dat hem officieel is bekend dat Soerodimedjo eerst per telegram en per request aan den Resident van Kedoe royeering van die straf heeft gevraagd en daarna hetzelfde per request aan den Gouverneur-Generaal, op welke verzoek schriften afwijzend was beschikt en waarna Soerodimedjo nogmaals het zelfde verzoek tot de regeering heeft gericht.

dat hij getuige naar aanleiding van dit laatste verzoek schrift op last van den Resident van Kedoe Soerodimedjo heeft moeten afvragen.

1e waarom hij ondanks de afwijzende beschikkingen weder hetzelfde verzoek deed;

2e Wie het laatste verzoek schrift voor hem had opgesteld — waarop Soerodime-

Bahwa dia sedeng bikin prosesverbaal dari pilihan terdengerlah bahwa Assistent wedono jang terseboet diliat olehnja ada di tengah-tengah orang-orang dan akan di poekoelnja dan atas pertanjaannya dia denger dari bebrapa orang bahwa orang itoe aken memboenoech pada Ass. Wed. itoe, lantaran mana dia akan toeloeng padanja dan orang tamoe kasi djalan padanja lantas di antjoes dengan revolvernja sedeng dia soeda meantjem pada doea orang.

Bahwa lantas Soerodimedjo dan doea orang antara pemilih soeda berkata padanja dengan amat koerang adjar dan minta pilihan baroe boeat hal-hal mana marika itoe di hoe koem oleh rol 14 hari krakal.

Bahwa kerna officier dia taoe bahwa Soerodimedjo moela-moela dengen kawat dan dengen rekes pada resident kedoe bermaksoed minta penghapoesannja selamanja dan setelah itoe bikin rekes pada Gouverneur Gerenaal, atas rekes rekes mana soeda dapet balesan di toelak dan setelah Soerodimedjo laloe berboeat rekes poela pada Pemarentah.

Bahwa dia saksi kerna permoehoenan jang pengabisan ini atas titahnja Resident Kedoe misti menanja pada Soerodimedjo.

1e Mengapa dia moesti soeda di toelak berkali-kali lagi bikin permoehoenan itoe.

2e Brapakali jang bikin soerat permoehoenan jang kemoedian itoe atas

djo heeft geantwoord dat hij op zijn tevooren ingediend verzoek nog geen bescheid had ontvangen en het laatste request door Raden Mas Tirta Adhi Soerjo thans beklagde voor hem was opgesteld en dat hij pas op zijn daarop volgende vraag of Soerodimedjo doorvoor geld had uitgegeven vernam dat Raden Mas Tirta Adhi Soerjo Redacteur van de Medan Prijaji was; hebben de getuige nog verklaard dat hij de thans aan hem voorgehouden nummer 86, 106 en 108 van het Maleische dagblad Pantjaran Warta per post ontvangen en aan de officier van Justitie bij deze Raad toegezonden heeft,

Overwegende dat deze verklaring wat betreft het verloop der bovengenoemde dessa verkiezing geheel is bevestigd door den onder eede gehoorde getuige Mas Tjokrosonto, gewezen wedono van Tjangkreng die voorts nog heeft mede gedeeld dat ook van hem een present exemplaar van no. 24 van de Medan Prijaji onder kruisband per post is toegezonden terwijl beide getuigen over een stemmen hebben verklaard dat het genoemde weekblad in de afdeeling Poerworedjo door bijna alle Inlandsche hoofden als abonnees wordt gelegten in van ter hoofd plaats Poerworedjo in de Maleische en Javaansche societeit ter lezing ligt.

Overwegende dat beklagde ter terechtzitting alle schuld ontkende heeft erkend dat hij in Juni 1908 hoofd redacteur mede uitgever en mede eigenaar was van het maleisch weekblad Medan Prijaji, waarvan Hadji Mohamad Arsad, administrateur en mede eige-

pertanjaan mana Soerodimedjo soeda mendjawab bahwa dia blon terima balesan atas rekesnja jang doeloed dan rekes jang pengabisan di bikin oleh Raden Mas Tirta Adhi Soerjo sekarang jang terdakwa dan baroe ia dapet taoe waktoe Soerodimedjo dilanja apa dia kasi oewang bahwa Raden Mas Tirta Adhi Soerjo itoe Redacteur dari soerat kabar Medan Prijaji; maka saksi-saksi lagi membri keterangan bahwa soerat kabar harian Pantjaran Warta no. 86, 106, dan 158 jang di toendjoeken diterimanja dari post dan dibrikan pada officier van Justitie pada Raad van Justitie.

Menimbang bahwa ini ketrangan sekedar lakoenja pilihan desa diakoe oleh Mas Tjokrosonto di bawah soempah, bekas wedono Tjangkreng jang selandjoetnja soeda membri taoe bahwa djoega dari padanja dapet satoe angka pertjoe ma dari no 24 dari Medan Prijaji terkirim di post sedeng doea saksi itoe tjok membri katrangan bahwa soerat minggoean terseboet di dalem afdeeling Poerworedjo di bafa oleh ampir semoet prijaji saperti langganan dan di kota Poerworedjo dalem Sociteit Melajoe dan Djawa di sediaken boeat dibatjanja.

Menimbang bahwa jang terdakwa dipersidangan soeda tida mengakoe berkesalahan mengakoe bahwa dalem boelan Junj 1908 ada djadi hoofd redacteur dan toeroet mempoenjai s. m. Medan Prijaji itoe, dari sjapa H. M. Arsad djadi administrateur dan toeroet

naar en Kho Tjeng Bie te Batavia drukker was, in welk blad geen stuk werd geplaatst zonder daartoe van hem bekomen last, dien hij aan Hadji Mohamad Arsad toezond tegelijk met de voor het blad bestuurde copie, die daarna naar de drukkerij in Batavia werd gezonden en aldaar gezet waarna hij al dan niet de drukproeven ter correctie ontving, en het blad werd gedrukt en per post toegezonden van de abonnee's (ongeveer 1000 in getal) t. w. voornamelijk Inlandsche Vorsten en Hooften op Java en in de Buitenbezittingen terwijl ook enkele Europeanen in Indië en Holland daarop geabonneerd waren.

dat ook het hem thans voor gehouden exemplaar over Juni 1908 no. 24 van dat blad (c.) op boven vermelde wijze tot stand gekomen en verspreid is, en het daarin op bladzijden 245 tot en met 249 voorkomend stuk met het opschrift: „Betapa satoe pertoeoengan di artiken” en ondertekend met de initialen T. A. S. op zijn last daarin is afgedrukt naar het door hem opgesteld en eigen handig geschreven en met dezelfde initialen T. A. S. ondertekend, thans aan hem voorgehouden manuscript (B.) welks zakelijken inhoud hij heeft ontleend voornamelijk van mededeelingen van den gewezen candidaat loerah van Bapangan bovengenoemden Soerodimedjo en diens aanhangers luidende dit stuk in het kort in: „dat Mas Tjokrosonto de Wedono van Tjangkrep zijn verzoek voor ontslag als obonnee van het weekblad ten onrechte van den redacteur daarvan heeft gericht, vermits de hoofdredacteur en

mempoenjai dan Kho Tjeng Bie di Betawi pentjitaknja, dalem soerat kabar mana tida ada karangan di moeat dengen tida dapet titahnja jang terdakwa titah mana di bri pada Hadji Mohamad Arsad bersama copie akan jang itoe soerat kabar jang lantas kepentjitakan di Betawi di kirimnja dan disana di zet laloe dia semoea dapet boeat di priksa, dan s. k. di tjitak dan dikirim dengen post pada langganan (koerang lebi 1000 orang a. m. teroetama Radja-radja Anak negri kepala-kepala di Djawa sedeng djoega bebrapa bangsa Europa di Hindia dan di Olanda ada djadi langganannja.

bahwa djoega soerat kabar boelan Juni 1908 no. 24 jang di toendjoeken dan kedjadian seperti terseboet diatas serta disiarken dan karangan jang termoeat kedalemnja pada moeka 245 sampe dan dengen moeka 249 dengen alamat „Betapa satoe pertoeoengan di artiken dan di pertandai dengen nama pendek T. A. S. atas titahnja soeda di tjitak kedalem itoe menoeroet tjonto jang tertoealis olehnja dan di tanda tangani pendek T. A. S. olehnja, sekarang di toendjoek padanja, isi karangan mana dia soeda dapet taoe sama dari pembrian taoenja bekas candidaat loerah Bapangan bernama Soerodimedjo dan kawan-kawannja boenjinja karangan itoe dengen pendek.

„bahwa Mas Tjokrosonto wedono Tjangkrep melakoe ken permintaannja aken brenti langganan dengen kliroe pada redacteur s. k. terseboet maski hoofdredacteur dan administrateur dari pada itoe aken danja tida ada kesalahan.

de administratie daarvan tegenover hem niets waren te kort geschoten.

dat een dessa man van Bapangan t. w. Soerodimedjo zich bij hem te Buitenzorg kwam beklagen, dat hij bij een verkiezing van dessa hoofd de meeste stemmen op zich had vereenigd waar toch zijn mede candidaat tot dessa hoofd werd gekozen, welke verkiezing toen wordt geleid door zekeren snotaap van een controleur en Mas Tjokrosonto, den genoemden Wedono, die de Medan Prijaji heeft geboycot.

dat hij daarop Soerodimedjo heeft aangeraden zich te wenden tot den Gouverneur-Generaal een schrijven tot diens adjudant heeft gericht en van dezen bericht ontving dat Soerodimedjo op een nader te bepalen dag zou mogen verschijnen, hetgeen hij dezen heeft medegedeeld en waarop Soerodimedjo ter audientie is geweest en toezegging heeft gekregen dat zijn zaak onderzocht zou worden;

dat hij T. A. S. eenigen tijd later van Soerodimedjo vernam dat diens zaak was onderzocht door dien snotaap van een aspirant controleur en Mas Tjokrosonto die de Medan Prijaji heeft geboycot en de eerste hem had gevraagd.

Daartoe het noodig was dat hij rojeering van zijn straf vroeg en het dus niet ten onrechte was. wanneer hij T. A. S. dien controleur als een snotaap beschouwde.

dat het nog onverantwoordelijker is dat die controleur aan Soerodimedjo vroeg hoeveel hij had betaald aan zijn helpers. dus aan hem T. A. S. die Soerodimedjo voor niets had

bahwa seorang dessa dari Bapangan jani Soerodimedjo soeda dateng padanja di Bogor bahwa dia pada pilihan loerah dessa telah mendapat swara jang terbanjak tetapi temennja djago jang di angkat pilihan mana di pimpin oleh seorang snotaap dari satoe controleur dan Mas Tjokrosonto, wedono jang terseboet jang soeda memboycot Medan Prijaji.

bahwa dia lantas kasi nasehat pada Soerodimedjo aken mengadep pada sripadoeka jang di pertoean besar Gouverneur Generaal dan ia soeda toelis pada adjudantnja dari ini dia dapet chabar jang Soerodimedjo pada hari jang di tentoeken boleh mengadep, chabar mana ia soeda bri taoeken pada Soerodimedjo dan ini soeda mengadep audientie dan di kasi djan-dji aken dipreksa perkaranja.

bahwa dia T. A. S. tida antara lama poela denger dari Soerodimedjo bahwa perkaranja soeda dipreksa oleh itoe snotaap dari satoe aspirant controleur dan Mas Tjokrosonto jang soeda memboycot Medan Prijaji dan jang pertama soeda tanja padanja: apa perloenja minta tja-boetan oekoemannja sehingga tida salahnja djika dia T. A. S. soeda pandang itoe controleur saperti satoe snotaap.

bahwa lebih bodo lagi bahwa controleur itoe soeda tanja pada Soerodimedjo brapa dia soeda bayar pada penoeoeng - penoeoengnja djadinja pada T. A. S. jang soeda menoeloeng Soerodi-

voortgeholpen;

dat hij daarop telegrafisch den Regent van Poerworedjo om bescherming voor Soerodimedjo heeft verzocht en thans deze zaak in de courant behandelt in Mas Tjokrosonto die de Medan Prijaji heeft geboycot stellers bedoelingen verkeerd heeft begrepen in de nieuw bakken aspirant controleur minder gunstige ideën heeft omtrent de redacteur van de „Medan Prijaji”.

Overwegende dat beklagde voorts heeft erkend dat hij reeds voor het verschijnen van het bovenweergegeven stuk, last had gegeven aan de administratie van zijn blad om telkenmale dat een ambtenaar daarin werd besproken van zijn bovengeschieden die het zich zouden kunnen aantrekken en bevoegd waren van de zaak kennis te nemen een present exemplaar te zenden en eveneens aan den betrokken persoon zelf, opdat hij daarmee bekend zou zijn.

dat op die zelfde wijze ook het no. 24 van de Medan Prijaji zal toegezonden zijn aan de chefs van den Aspirant controleur Simon en overigens aan de gewone abonnee's verzonden hem beklagde in ieder geval geen enkele klacht bekend is omtrent het niet ontvangen van dat nummer;

Overwegende dat nog onder eede ter terechtzitting zijn gehoord de getuigen Hadji Mohamad Arsad mede, eigenaar en administrateur en Kho Tjeng Bie drukker van het bovenbedoelde weekblad Medan Prijaji die ieder voor zo veel hem zelf betreft de verklaringen van beklagde hebben bevestigd wat aangaat de wijze waar-

medjo dengen pertjoema; bahwa dia lantas minta dengen telegram pada Regent Poerworedjo dan sekarang perkara ini di moeat dalemsoerat kabar, sekarang Mas Tjokrosonto jang memboycot Medan Prijaji tida mengerti maksoednja pengarang dan itoe aspirant controleur jang baroe mateng dari pembakaran roti ada mempoenjai fikiran salah aken redacteur Medan Prijaji.”

Menimbang selandjoetnja bahwa mengakoe bahwa dia dimoeka terbitnja karangan terseboet telah membriprenta pada administrateur dari soerat kabarnya aken lagi-lagi manakala satoe penggawai negri di oesik dalem M. P. hendaklah pembesar-pembesar diatas jang wadjib mengatahoei aken dibrinja s. k. itoe pertjoema djoega pada orang jang teroesik soepaja marika itoe dapat taoe apa jang terloelis itoe.

bahwa dengen tjara itoe djoega angka 24 dari Medan Prijaji hendak dikirimken dari pada kepala-kepalanja Aspirant controleur Simon dan selandjoetnja pada langganan biasa dan jang terdakwa tida dengen pengadoean jang marika langganan itoe tida trima itoe angka.

Menimbang bahwa lagi dimoeka sidang soeda di denger soempah saksi Hadji Mohamad Arsad, jang toeroet poenja dan administrateur dan Kho Tjeng Bie pentjita dari soerat minggoean Medan Prijaji jang terseboet diatas jang masing-masing aken goena dirinja membenarken keterangan jang terdakwa ten-

op dit weekblad en speciaal het aan hun no. 24/1908 tot stand kwam en gedrukt en verspreid werd en de door beklagde gegeven algemeenen last om aan de bovengeschieden van de in dit blad besproken personen een present exemplaar te zenden, hebbende beide getuigen speciaal het aan hun voorgehouden handschrift (B.) herkend als te zijn van beklagde.

Overwegende dat de Raad van Justitie zulks heeft overtuigd dat het meergemelde gedrukte stuk is van woordelijk denzelfden inhoud als het bedoelde manuscript;

Overwegende dat alzoo door de bekentenissen van beklagde en de bovengemelde verklaringen der getuigen wetting en overtuigend is bewezen, dat beklagde ter opname in het Maleische blad „Medan Prijaji” da wekelijk te Batavia wordt gedrukt en middels de post aan de talrijke abonnee's op Java en de Buitenbezittingen toegezonden en waar van het nummer 24 van de maand Juni 1908 op de gewone wijze is gedrukt en verspreid heeft geschreven het in manuscript onder de proces stukken aanwezig artikel (B.) gesteld: „Beta-pa satoe pertoeoloengan di ertiken” welk stuk hij vervolgens heeft doen afdrucken en het op de gewone wijze gedrukt en verspreid nummer 24 1908 van genoemd blad, zijnde van dit nummer, krachtens een in algemeenen zin door beklagde gegeven last een present exemplaar toegezonden v. d. aan getuige

tang tjara dengen mana ini soerat minggoean dan tertotama jang pake angka 24/1908 jang ditoendjoeken soeja kedjadian dan tertjita d.n. tersiarken dan prentah oemoem jang dibriken o'eh jang terdakwa aken membagikan pada kepala-kepala marika jang di bitjaraken dalem itoe Medan Prijaji dengen pertjoema soedahlah doe orang saksi terseboet mengenali toelisan jang di toendjoeken pidanja ada toelisannja jang terdakwa.

Menimbang bahwa Raad van Justitie soeda jakin bahwa karangan jang tertjita itoe soeda tida beda boenjinja dengen tjontnja.

Menimbang bahwa begitoe pengakoeannja jang terdakwa dan keterangan jang terseboet diatas dari saksi saksi menoeroet begimana jang di hendaki oleh wet dan jakin, bahwa jang terdakwa aken dimoeat dalem soerat minggoean Medan Prijaji jang ditjita seminggoe sekali di Betawi dan disiarken oleh post pada berbanjak langganannja di poelo Djawa dan loear poelo Djawa dan dari mana angka 24 dari boelan Juni 1908 dengen tjara biasa ditjita dan disiarken soeda toelis toelisan jang djadi boekti beralamat „Beta-pa satoe pertoeoloengan diartiken” karangan mana lantas olehnja di soeroeh tjita dan ditjita setjara biasa dan disiarken nomor 24 1908 dari s. m. terseboet, jaitoe dari ini nomer menoeroet prenta oemoem dari jang terdakwa, dikirimken pertjoema a. m. pada saksi Tjokrosonto dan saksi Simon. jang terseboet kemoe dian ini doeloe aspirant

Tjokrosonto en den getuige Simon laats genoemde toemaals aspirant controleur van Poerworedjo, die zich door dat stuk beleedigd achtende, duswege voor aanklacht bij de officier van Justitie te Batavia heeft ingediend.

Overwegende dat beklaagde wel is waar heeft ontkend niet dat schrijven en door de drukpers openbaar maken van bedoeld stuk „Betapa satoe pertoeoloengan diartiken” de bedoeling te hebben gehad den genoemden aspirant controleur te beleedigen het zij in prive het zij in zijn ambtelijke hoedanigheid doch deze verklaring hem niet zal kunnen baten.

Dat toch door beklaahdes bekentenis en de verklaringen van getuige Simon en het feit dat de woorden „snootaap van aspirant controleur” tot drie malen toe aan een gekoppeld in dat stuk voorkomen dat in het stuk de bestuurs handelingen van dien controleur ten verenmale uit kende, voldoende blijkt, dat beklaagde getuige Simon in zijn hoedanigheid van openbaar ambtenaar heeft willen treffen. terwijl noodwendig door dezelde uitlatingen aan de privaat persoon A. Simon werd getraffen, immers het voor beklaagde niet moeilijk zou geweest zijn om wanneer het inderdaad zijne bedoeling ware geweest de ambtshandelingen van getuige Simon te signaleeren die handelingen te bespreken op die wijze dat de persoon van den ambtenaar er buiten, bleef, terwijl het gebruik van een zeer zuiver persoonlijk karakter dragend woord als „snootaap” niet alleen den ambtenaar treft maar ook den privaat persoon in dezen.

controleur Poerworedjo, jang kerna karangan itoe merasa soeda dihina, kerna mana soeda menjembahken dakwaan pada officier van Justitie di Betawi.

Menimbang bahwa jang terdakwa benar soeda moengkir dengen toelisan itoe dan kerna saja, tjitak soeda siarken karangan termaksoed: „Betapa satoe pertoeoloengan diartiken” dengen mengandoeng maksoed membikin maloe aspirant controleur terseboet baik aken dirinja maoepoen dalem djabatanja, tetapi ini ketrangan tida aken meneloeng padanja.

bahwa boekalah oleh pengakoean jang terdakwa dan ketrangan-ketrangannya saksi Simon dan hal bahwa perkataan „snootaap dari satoe aspirant controleur” hingga tiga kali berangkai didapet dalem itoe karangan, bahwa dalem karangan itoe kelakoean pamarentahannya itoe controleur sekali-kali tida dikehoeinja, tjoekoop ternjata, bahwa jang terdakwa soeda aken mengenai saksi Simon dalem sifatnja penggawai oemoem sedeng nistjaja kerna oetjapan itoe terkenal pada orangnja A. Simon, boekankah aken jang terdakwa tida soesah djika sesoenggoehnja niatmentjela kelakoean paprentahan saksi itoe kelakoean di bitjaraken dengen tjara sehingga orangnja penggawai itoe tinggal di loear, sedeng pemakeannya perkataan snootaap jang semata mata bersifat mengenai orang tida sadja mengenai penggawai djoega orangnja penggawai.

Overwegende dat beklaagde voorts tot zijn verdediging heeft aangevoerd dat hij de Nederlandsche taal niet voldoende machtig en daardoor de beteekenis van „snootaap” niet heeft begrepen en dat woord geen beleedigende betrekenis heeft door het beteekend zooals hij het heeft omschreven in een door hem geschreven ter terechtzittins voorgelezen stuk geplaatst in het maleis: hendaagblad „Pantjaran Warta” van 11 Mei 1939 no. 106 (stuk E.) waarvan hij toen eveneens redacteur was, „monjet jang sedeng menetek”.

Overwegende dat beklaagde bewaring als zoude hij de beteekenis van het woord „snootaap” niet begrepen hebben wordt weerlegd door de volgende ter terechtzitting gebleken feiten:

a. dat beklaagde zelf in die aanvang ter terechtzitting heeft verklaard de Nederlandsche taal voldoende machtig te zijn om voorin in verhoor te ondergaan

b. dat hij in de door hem zelf opgestelde en onderteekende verklaring voorkomende in de kolom „aanmerkingen” van de door hem ter terechtzitting overgelegde geslachtslijst van Raden Mas Tirta Adhi Soerjo redacteur van de Soenda Berita (stuk H.) van welk stuk hij erkent ook gebruik te hebben gemaakt heeft gesteld: „Behalve de moedertaal en de Nederlandsche is adressant goed op de hoogte van de Maleische en Soendaneesche taal enz. „waarbij beklaagde dus blijkbaar wat zijn kennis er van betreft, zijn moedertaal en de Holland

Menimbang bahwa jang terdakwa selandjoetnja memboeat perlawanan hal bahwa dia tida tjoekoop kepanaiannya bahasa Olanda dan kerna mana artinja „snootaap” tida mengerti dan itoe kelimat tida mempoenjai pengertian mehina kerna kelimat itoe berarti saperti dia soeda terangken dalem satoe karangan jang terbiokin olehnja dan termoeat dalem soerat kabar harian „Pantjaran Warta” tertanggal 11 Mei no. 106 (stuk E.) dari soerat kabar mana dia doeloedjadi redacteur dan soerat kabar mana di batjaken pada persidangan, „monjet jang sedeng menetek”.

Menimbang bahwa pengakoean jang terdakwa hendaklah dia tida mengerti pengertianja kelimat „snootaap” di lawan dengen hal jang ternjata pada persidangan.

a. bahwa jang terdakwa sendiri pada permoeaan persidangan soeda membikatrangan tjoekoop mengerti bahasa Olanda aken dalem itoe bahasa diperiksa perkaranja.

b. bahwa dalem satoe katrangan jang terbikin dan tertanda olehnja termoeat dalem roewang „aanmerkingen” dari staat asal oesoelnja Raden Mas Tirta Adhi Soerjo redacteur Soenda Berita jang dipadjoeken olehnja pada persidangan dari soerat mana dia mengakoe djoega soeda menggoenaken perkataan-perkataan selam dari bahasanya sendiri dan bahasa olanda, maka adressant ada mengerti dengen baik bahasa bahasa Melajoe dan Soenda, enz.” pada mana jang terdakwa djadinja njata tentang pengertianja dalem bahasanya sendiri dan bahasa

sche taal op een lijn stelt.

c. dat beklaagde na de Europeesche lagere Scholen te Bodjonengoro, Madioen en Rembang tot in de hoogste klasse te hebben bezocht gedurende 6 jaren leerling van de dokter djawa school te Weltevreden is geweest tot en met het 4e studiejaar.

d. dat hij zooals zelf door hem is verklaard met personen in Holland o. a. het gewezen kamerlid van Kol in het Nederlandsch Correspondeert.

Zijnde trouwens ter terechtzitting gebleken dat beklaagde de in het Nederlandsch gestelde vragen van den voorzitter zeer goed begrijpt aangezien hij daarop onmiddellijk antwoord geeft, zonder af te wachten dat hij door den tolk in het maleisch zijn overgebracht;

dat wat uit het door beklaagde zelf medege-deelde feit, dat hij, alvorens het meerbedoelde stuk definitief vast te stellen en te verzenden, de beteekenis van het woord „snotaap” heeft opgezocht in Nederlandsche woorden boeken, reeds blijkt dat hij wist althans vermoedde, dat dit woord een beleedigende strekking had, en zijn gevolgtrekking dat het woord wel geen beleedigend strekking zoude hebben, omdat het niet in een woordenboek voorkwam, maar een onder samenstelling „snotueus” wel te onlogisch is om eene wederlegging te betoonen.

Overwegende dat van algemeene bekendheid is en dus ook niet verder behoeft te worden aange-toond, dat het woord snotaap — welke beteekenis

olanda di segarischen.

c. bahwa jang terdakwa satelah doedoek di klas jang paling tinggi dari sekolahan olanda Bodjonegoro, Madioen dan Rembang soeda mengoendjoengi sekolahan dokter Djawa di Weltevreden dan selama 6 taoen dan memblakangi 4e studiejaar.

d. bahwa dia seperti soeda di ajatkan sendiri ada toelis menoelis dengan orang orang di negri olanda ini dengan bekas lid tweede Kamer staten Generaal van Kol.

Sedangpoen njatalah pada persidangan bahwa jang terdakwa ada mengerti be-toel pertanjaan jang dibikin oleh president dan lantas kasi djawaban dengan tida menoenggoe salinnannja djoeroe-bahasa kedalem bahasa Melajoe aken peria-njaan-pertanjaan itoe.

bahwa apa jang ternjata dari hal jang ditjeritaken sendiri oleh jang terdakwa, bahwa dia, sablonnja menetepken karangan jang beroelang-oelang soeda terseboet dan mengiringkennja, artinja kalimat „snotaap” soeda ditjarinja dalem boe-koe-boekoe kamoe bahasa olanda, soeda menyatakan bahwa dia taoe atau bersangka, bahwa ini kalimat ada mempoenja sifat menghina, dan pendapetannja bahwa itoe kalimat tida mempoenja sifat menghina, kerna tida terdapat dalem woordenboek, tetapi ada dengan laen hoeboengan jani „snotueus” ada ta perloe di bri-nja lawanan.

Menimbang bahwa oemoemlah diketahoei dan djadinja djoega tida perloe di njatakan, bahwa kalimat snotaap — pengertian dari mana hendak boleh di pe-

daaraan zoude kunnen worden gehecht volgens de samenvoeging der twee samenstellende deelen „snot en aap” — in het algemeen spraakgebruik altijd een beleedigende strekking heeft althans den daarmede aangeduiden persoon bij zijn mede burgers in minachting brengt en bespottelijk maakt en dit zeer zeker in hooge mate het geval is wanneer daarmede wordt gekwalificeerd een ambtenaar die drager is van het openbaar gezag, nog wel naar aanleiding van handelingen dat hem in ambtelijke hoedanigheid verricht.

Overwegende nu wat betreft de aan beklaagde ten laste gelegde bedoeling om den aspirant controleur van Poerworedjo A. Simon, immers hem in minachting te brengen en bespottelijk te maken dat dit oogmerk valt af te leiden uit het herhaald gebruik van de woorden „snotaap dari satoe aspirant controleur” in het geincrimineerde stuk, hetgeen er op wijst, dat dit woord met opzet gekozen en met voorliefde gebruikt is, en voorts uit den verderen inhoud en toon van dat stuk, waarin de schrijver na een spijtige uitlating aan 't adres van Mas Tjokrosonto (die zijn blad boycot heeft) o. a. mededeelt dat, Soerodimedjo — zijnde een neef van beklaagdes medewerker Hadji Mohamad Arsad — zonder onderzoek is gestraft niet de duidelijke bedoeling om diens mede-candidaat te bevoordeelen, dat hij is gezocht en onrechtvaardig behandeld en een straf heeft gekregen die onwettig en gezocht is en de rechtszekerheid van

gang menotroet perhoeboengannya dola bagian „snot dan aap” — dalem omongan oemoem selamanja ada mempoenja maksoed menghina jaitoe aken orang jang di kenaikannya pada sesamanya pendoeedoek di salahken pada perhinaan dan tetawaan dan ini tentoelah dalem hal apabila dengan itoe di lemparken pada satoe penggawai jang memikoel pamarentahan oemoem, lagi poela kerna dari kelakoean jang di lakoecken sedang mendjaiken pakerdjaan.

Menimbang sekarang tentang jang didakwaken pada jang terdakwa aken maksoednja menghina Aspirant Controleur Poerworedjo A. Simon, boekankah memba-wa dia pada perhinaan bahwa ini sengadjaan boleh di fikirken dari penggoenaan beroelang-oelang kalimat „snotaap dari satoe aspirant controleur” dalem karangan jang djadi perkara, jang mana menoendjoek, bahwa ini kalimat dengan sengadja di pilih dan dengan ketjintaan di pakenja dan selandjoetnja dengan isinja dan swaranja itoe karangan, dalem mana pengarangnja satelah mengoetjap pada alamatnja Mas Tjokrosonto (jang soeda boycot s. k. nja) a.m. membri tahoecken bahwa Soerodimedjo, jani kemanakan (? T. A. S.) dari pada pembartoe jang terdakwa Hadji Mohamad Arsad — dengan tida terpriksa soeda di hoekoem dengan maksoed jang njata aken mengoentoengken (menoeloeng) temannja djago, bahwa dia soeda di tjari-onwettig en gezocht is tjari dan soeda di laloeiken dan dapet

dien Inlander vernietigd, dat Soerodimedjo's tegenstander onbekookte en onwettige wijze loerah was geworden;

dat hij — beklagde — waar Tjokrosonto die de Medan Prijaji geboycot heeft zijn bedoeling niet heeft begrepen en de nieuwbakken „Controleur” minder gunstige idee's heeft over de goede naan van de Medan Prijaji, zijn stuk heeft geschreven en eindelijk de handelwijze van den aspirant controleur ongepast gedoe noemt;

dat beklagde trouwens zelf ter terechtzitting heeft bekend dat hij met zijn stuk wilde aantoonen dat getuige Simon beneden 't peil der Binnenlandsch Bestuur ambtenaren stond hetgeen zich stuit dat hij een ongeschikt ambtenaar is en dat hij in het ter terechtzitting voorgelezen exemplaar van 15 April 1908 in Pantjaran Warta zichzelf in tegenstelling met dien controleur heeft aangeduid als iemand, die zijn hersens heeft, niet dom is, geen snotaap is, en voor den Rechtercommissaris van strafzaken zelfs heeft bekend dat hij zeer goed begrepen heeft dat de positie van dien aspirant Controleur door zijn artikel in een belachelijk daglicht werd gesteld in de oogen der prijaji's.

Eindelijk dat beklagde hoewel hij blijkens zijn naslaan van Nederlandsche woordenboeken er om gedacht heeft dat het woord „snotaap” wellicht een be-

oekoeman jang tida sjah dan di fitnahnja dan meha-poesken ketentoean poe-hoennja itoe anak negri, bahwa teman djagonja Soerodimedjo dengén tjara jang mentah dan tida sjah di djadiken loerah.

bahwa dia jang terdakwa —dimana Tjokrosonto jang membo, cot Medan Prijaji tida mengerti madsoednja dan contro'eur jang baroe mateng dari tempet pembakaran soeda berfikiran tida baik tentang nama baiknja Medan Prijaji, soeda toelis karangannja dan kamoedian soeda seboet kelakoeannja aspirant controleur seperti pengoesoetan jang sia-sia;

bahwa jang terdakwa sendiri pada persidangan soeda mengakoe bahwa dia dengén karangannja aken menjatakan bahwa saksi Simon ada dibawah oekoeran dari penggawai Binnenlandsch Bestuur ternjita apa jang terkoentji dalemnja bahwa dia ada satoe pengawai jang koerang tjoe-koop dan bahwa dia dalem lembar jang terbatjaken pada persidangan dari Pantjaran Warta tertanggal 15 April 1908 soeda mengatakan dirinja aken kosok baliknja dengén itoe controleur soeda mengatakan seperti seorang, jang mempoenjai oetak, tida bodo, boekan snotaap, dan di moeka Rechter Commissaris dari perkara siqsa soeda mengakoe sendiri bahwa dia mengerti jang positenja itoe aspirant controleur oleh karangannja di tempatken pada doenia tetawa in dalem matanja prijaji-prijaji.

Kemoedian bahwa jang terdakwa maski dia menoe-roet pepriksaannja dalem boekoe kamoès bahasa olanda soeda beringet bahwa perkataan „snotaap”

leedigende beteekenis zoude hebben en ofschoon hij de beteekenis van het woord niet heeft kunnen vinden, dus niet met zekerheid heeft kunnen vaststellen of het al dan niet smadend was het toch heeft gebruikt, waardoor hij derhalve al de gevolgen van dien heeft gewild.

Overwegende dat beklagde voorts nog heeft aangevoerd dat hij slechts heeft willen opkomen voor de belangen der kleine luijden door de waarheid aan den dag te brengen omtrent de onwettige wijze waarod de dessa verkiezing heeft plaats gehad, doch — nog doorgelaten de toon waarop hij dit gedaan heeft — is geblekendat beklagde die waarheid heeft rachten te vernemen uitsluitend uit den mond van de aanhangers en volgelingen van Soerodimedjo.

Overwegende uit samen vattning van het bovenstaande dat wettig en overtuigend is bewezen dat beklagde heeft geschreven en door den druk openbaar gemaakte in het nummer 24 over de maand Juni 1908 in het Maleisch weekblad Medan Prijaji dat zooveel op Java als op de buitenbezittingen door middel van de post verspreid is, het artikel in genoemd nummer voorkomende op bladzijden 245 tot en met 249 en tot opschrift dragende: „Betapa satoe pertoeoengan di artiken” in welk artikel hij den aspirant controleur te Poerworedjo A. Simon een snotaap van een aspirant controleur heeft genoemd, met het oogmerk dien aspirant controleur daardoor te smaden, althans, in minachting te brengen en belachelijk te maken — welke

boleh djadi mempoenjai arti mehina dan maski dia arti nja kelimat itoe tida bisa dapetken sehingga tida dengén ketentoean apa mehina t danja soelah djoega pake kelimat itoe kerna mana dia hendaki semoea kedjadiannja.

Menimbang bahwa jang terdakwa seldandjoetnja soeda melawan bahwa dia tjoe ma aken bediri oentoek kegoenaannja orang ketjil oleh memboeka kebenaran di moeka doenia tentang tida adilnja tjara dengén mana pilihan desa dilakoe-ken lagi toenda disana swara dengén apa dja soeda perboeat itoe ada njata bahwa jang terdakwa soeda menjatakan kebenaran itoe dari pendengaran meloeloe dari moeloetnja orang-orang kawan dan jang memilih Soerodimedjo.

Menimbang dari arti pen- dek apa jang terseboet di atas bahwa njata menoe-roet kemaoeannja wet dan terang bahwa jang terdakwa soeda toelis dan kerna tjtak di siarken dalem angka 24 dari boelan Juni 1908 dalem s. m. Medan Prijaji jang di siarken kerna post baik di tanah Djawa maoepoen diloeat tanah Djawa, karangan dalem angka terseboet, adanja pada moeka 249 dan beralamat: „Betapa satoe pertoeoengan di artiken”, dalem karangan mana dia soedi seboet aspirant Controleur Poerworedjo A. Simon satoe monjet jang sedeng menetek, dengén sengadja dengén oe'japan itoe mehinaken aspirant Controleur itoe, jaitoe membawa pada perhinaän dan membikin tetawaän—hal-hal mana membri kedjahatan menghina oen-

feiten opleveren het misdrijf van smaad jegens een openbaar ambtenaar door middel van een verspreid drukwerk gepleegd strafbaar gesteld bij artikel 25 alinea 1 van het reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indië (stbl. 1856 n. 74).

Overwegende wat de op te leggen straf betreft dat de rechter meent aan beklagde geen boete maar een vrijheid straf te moeten opleggen te meer waar beklagde zelf heeft geschreven en erkend dat een aantal der kleine luijden, voor wier belangen hij zegt te zijn opgekomen zich hebben aangeboden om casuquo een aan hem opgelegde boete voor hem te betalen, en dat den rechter geen termen zijn voorgekomen tot het toepassen van verzachtende omstandigheden.

Overwegende dat echter krachtens staatsblad 1908 no. 346 jo. artikel 8 van het strafwetboek voor Inlanders en artikel 4 van Staatsblad 1867 no. 10 die vrijheid straf zal behooren te worden vervangen door de straf van verbanning, vermits op grond van de ambts eedige verklaring van den thans nog in dienst zijnde regent van Blora ddo. 13 Augustus 1906 en de daarbij overgelegde stukken mag worden aangenomen dat beklagde o.a. een neef in den 4e graad is van dien regent. (1)

Gelet op de aangehaalde artikelen op de artikelen 8 en 11 van het wetboek van strafrecht van Inlanders en op titel IV en artikel 411 van het Reglement op de strafvordering benevens op artikel 3 van Staatsblad 1867 no. 10 en op artikel 7

toek satoe pengawai oemoem kerna daja soerat tjitak jang disiarken terantjem sekarang pada faisal 25 alinea. 1 dari reglement atas soerat-soerat tjitak dalem Hindia Olanda (stbl. 1856 no. 74).

Menimbang tentang hoe koeman jang aken di dja-tohken bahwa hakim berpendapetan tida haroes membri pada jang terdakwa denda, tetapi soeatoe hoe koem kemerdikaan apalagi dimana jang terdakwa sendiri soeda toelis dan mengakoe bahwa bebrapa orang ketjil dari hal siapa ia kata soeda berdiri soeda bersanggoep diika perloe jang terdakwa didenda aken membajar denda itoe, dan bahwa hakim tida dapet sebab-sebab aken membri hal jang mengentengken.

Manimbang bahwa tetapi menoeroet staatsblad 1908 no. 346 lebih doeloe teratoer dalem faisal 8 dari strafwetboek boeat Anak Negri dan faisal 4 dari stbl. 1867 no. 10 itoe hoe koem kemerdikaan hendak di ganti dengen boeang jaitoe kerna jang terdakwa menoeroet ketrangan dari Regent Blora jang sekarang tertanggal 13 Augustus dan soerat-soerat pada itoe di terimanja bahwa jang terdakwa a.m. ada misanan dalem derdjat jang keempat dari Bopati itoe. (1)

Mengingat pada faisal jang terseboet atas faisal faisal 8 dan 11 dari wetboek van strafrecht oentoek anak negri dan atas gelar IV dan Faisal 411 dari Reglement atas penoentoetan hoe koem dan atas faisal 3 dari staatsblad 1867

van het Reglement op de Rechterlijke organisatie.

RECHTDOENDE:

Verklaart den in hoofde dezes genoemden beklagde Raden Mas Tirta Adhi Soerjo schuldig aan 't misdrijf van: „smaad jegens een openbaar Ambtenaar gepleegd door middel van een verspreid drukwerk”.

Veroordeelt hem deswege tot den straf van wegzending naar een oord van ballingschap voor den tijd van twee maanden.

Verwijst hem voorts in de kosten van het geding.

Gelast de teruggave van de door den officier van Justitie overgelegde ambteedige verklaring van den Regent van Blora dd. 13 Augustus 1906 gemerkt G. aan den officier van Justitie bij dezen Raad en de door beklagde ter terechtzitting overgelegde stukken gemerkt B. en H. aan den beklagde.

Aldus gedaan in Raad kamer van Woensdag zes October 1900 en negen door de heeren Meesters H. C. van Meerten, L. J. Dijkstra en H. G. Nederburgh, Vice President en Leden in gemelden Raad en uitgesproken ter openbare terechtzitting van Woensdag den dertien den October 1900 en negen bij monde van den Vice-President voornoemd in tegenwoordigheid van de leden Mr. G. Andre de la Porte en Mr. H. G. Nederburgh, zijnde Mr. L. J. Dijkstra door andere ambtsbezigheden verhinderd de terechtzitting bij te wonen den officier van Justitie Mr. G. L. Mens Fiers Smeding

no. 10 dan atas faisal 7 dari Reglement atas Rechterlijke organisatie.

MEMBRI HOEKOEM:

Mengatakan jang terseboet diatas ini jani jang terdakwa Raden Mas Tirta Adhi Soerjo bersalah soeda berboeat kedjahatan: „penistaan oentoek seorang pengawai oemoem terboewat kerna soerat-soerat tjitak jang tersiarken.

Menghoe koem dia kerna itoe aken hoe koeman di laloeken pada tempat jang disentoeken se'ama doewa boelan.

Menoendjoek selandjoetnja dia dalem bagianja perkara.

Menitah membri kombali soerat katrangan dari Regent Blora jang dipadjoeken oleh toean Biskaal pada Raad van Justitie tertanggal 13 Augustus 1906 terboeboehi tanda G. pada offieler van Justitie pada Raad ini dan soerat-soerat jang di padjoeken oleh jang terdakwa di boeboehi tanda B. dan H. pada jang terdakwa.

Demikian soeda diperboeat dalem Raad Kamer pada hari Rebo tanggal 6 hari boelan October seriboe sembilan ratoes sembilan oleh toean-toean Meester H. C. van Meerten, L. J. Dykstra dan H. G. Naderburgh, Vice-President dan anggota-anggota dari Raad jang terseboet dan dikatakan pada persidangan oemoem pada hari Rebo tanggal tiga belas October seriboe sembilan ratoes sembilan pada moeloe'nja Vice President terseboet di dalem hadlirnja anggota-anggota Mr. G. Andre de la Porti dan Mr. H. G. Nederburgh, jani kerna Mr. L. J. Dykstra kerna laon pakerdjaan negri berhalangan doedoek bersi-

sal 7
Rech-

EM:

seboet
dakwa
Adhi
a ber-
penis-
peng-
oewat
tjitak

kerna
an di
it jang
doewa

ndjoet-
giam

kom-
an dari
padjoe-
al pada
tanggal
terboe-
offieier
aad ini
ang di
ag ter-
anda B.
dakwa.
diper-

Kamer
nggal 6
seriboe
embilan
Meester
h. L. J.
Neder-
nt an
ri Raad
kataken
emoem
tanggal
seriboe
embilan
ce Pre-

dalem
anggota
la Porti
erburgh,
Dykstra
an negri
k bersi-

en van Raads buitengewoon
substituut Griffier Mr. A.
Barendsen, zijnde beklaagde
en zijn verdediger bij de
uit spraak niet tegenwoordig.

(w.g.) H. C. van Meerten.
" L. J. Dijkstrd.
" H. G. Nederburgh.

In kennisse van mij:
De Griffier,
(w.g.) A. BARENSEN.

Voor authentiek
afschrift.

De Griffier,
(w.g.) SCHRICHE.

Wordt hierbij aangetee-
kend dat de termijn van
aanteekening van revisie
van bovenstaand vonnis
onbenut is voorbij gegaan.

Batavia, 3 November 1909
De Griffier,
(w.g.)

Voor copy conform.
(w.g.) SAMUEL.

Afschrift No. 14.

Extaact uit het Re-
gister der besluiten
van den Gouverneur
Generaal van Ned.-
Indië.

Buitenzorg den 13 Juni 1910

GELEZEN:

I. het schrijven van den

dang, officier van Justitie
Mr. G. L. Mens Fiers Sme-
ding dan Buitengewoon
substituut Griffier pada
Raad Mr. A. Barendsen dan
jang terdakwa serta pelawan
nja pada hari poatoesan
tida toeroet doedoek.

(w.g.) H. C. van Meerten.
" L. J. Dykstra.
" H. G. Nederburgh.

Dalem ketaoeankoe,
De Griffier,
(w.g.) A. BARENSEN.

Boeat salinan authentiek.

De Griffier,
(w.g.) SCHIEKE.

Di njataken disini bahwa
tempo boeat berdjangjang
naik soeda tida di goenaken.

Batavia 3 November 1909
De Griffier,
w.g.

Boeat tjotjoknja salinan.
w.g. SAMUEL.

Salinan No. 14.

Koetipan dari Re-
gister dari firman-
firiannja Gouverneur-Ge-
neraal dari Nederlandsch
Indië.

Buitenzorg 13 Jan. 1910

MEMBATJA:

I. Soeratnja Griffier pada

Griffier bij den Raad van
Justitie te Batavia van 22
December 1909 no. 419
houdende o.a. aanbieding van
het vonnis van gemelden
Raad van 12 October 1909,
waarbij Raden Mas Tirta Adhi
Soerjo oud-31 jaar, geboren
te Blora, wonende te Bui-
tenzorg is veroordeeld tot
den straf van wegzending
naar een oord van balling-
schap voor den tijd van
twee maanden;

II. het rapport van den
Directeur van Justitie van
11 Januari 1910 no. 3.

Gelet op artikel 21 van
het Wetboek van strafrecht
voor Inlanders in Neder-
landsch-Indië (staatsblad
1872 no. 85);

Is goedgevonden en ver-
staan:

Te bepalen, dat Raden
Mas Tirta Adhi Soerjo de
hem opgelegde straf zal
ondergaan ter hoofdplaats
Telok-Betoeng (Lampong-
sche districten).

Afschrijf dezes zal worden
verleend van den Directeur
van Justitie, den procureur
generaal, de Algemeene
rekenkamer, de Raad van
Justitie te Batavia, en den
Resident der Lampongsche
districten tot informatie en
naricht.

Accordeert met voorz
Register;
De Wd. Gouvernements
Secretaris,

(w.g.) Tida terang.

Voor copy conform.

(w.g.) SAMUEL.

Raad van Justitie di Betawi
tanggal 22 December 1909
no. 419 moeat a.m. me-
nembahkan vonnis dari
Raad terseboet tertanggal
13 October 1909, pada mana
Raden Mas Tirta Adhi
Soerjo oemoer 31 taen
terlahir di Blora tinggal di
Bogor soeda di hoekoem
di pindahken ka tempat
pembuangan boeat tempo
2 boelan;

II. Rapportnja Directeur
Justitie tanggal 11 Januari
1910 no. 3.

Mengingat futsal 21 dari
wetboek van strafrecht
boeat anak negri di Hindia
Olanda (stbl. 1872 no. 85);

Soeda moefakat dan me-
ngerti:

Memoetoesken bahwa Ra-
den Mas Tirta Adhi Soerjo
aken mendjalanken oeo-
koeman jang di djatohken
padanja di iboe negri Telok
Betoeng (Lampongsche dis-
tricten).

Salinannja ini hendak di
briken pada Directeur van
Justitie Procureur-Generaal,
Algemeene Rekenkamer,
Raad van Justitie di Batavia,
officier van Justitie di Betawi
dan Resident dari Lampong-
sche districten aken men-
jadi pengatahoean dan
perhatian.

Tjotjok dengen asalnja,
Wakil Gouvernements
Secretaris,

w.g.

Boeat tjotjoknja koetipan.

w.g. SAMUEL.

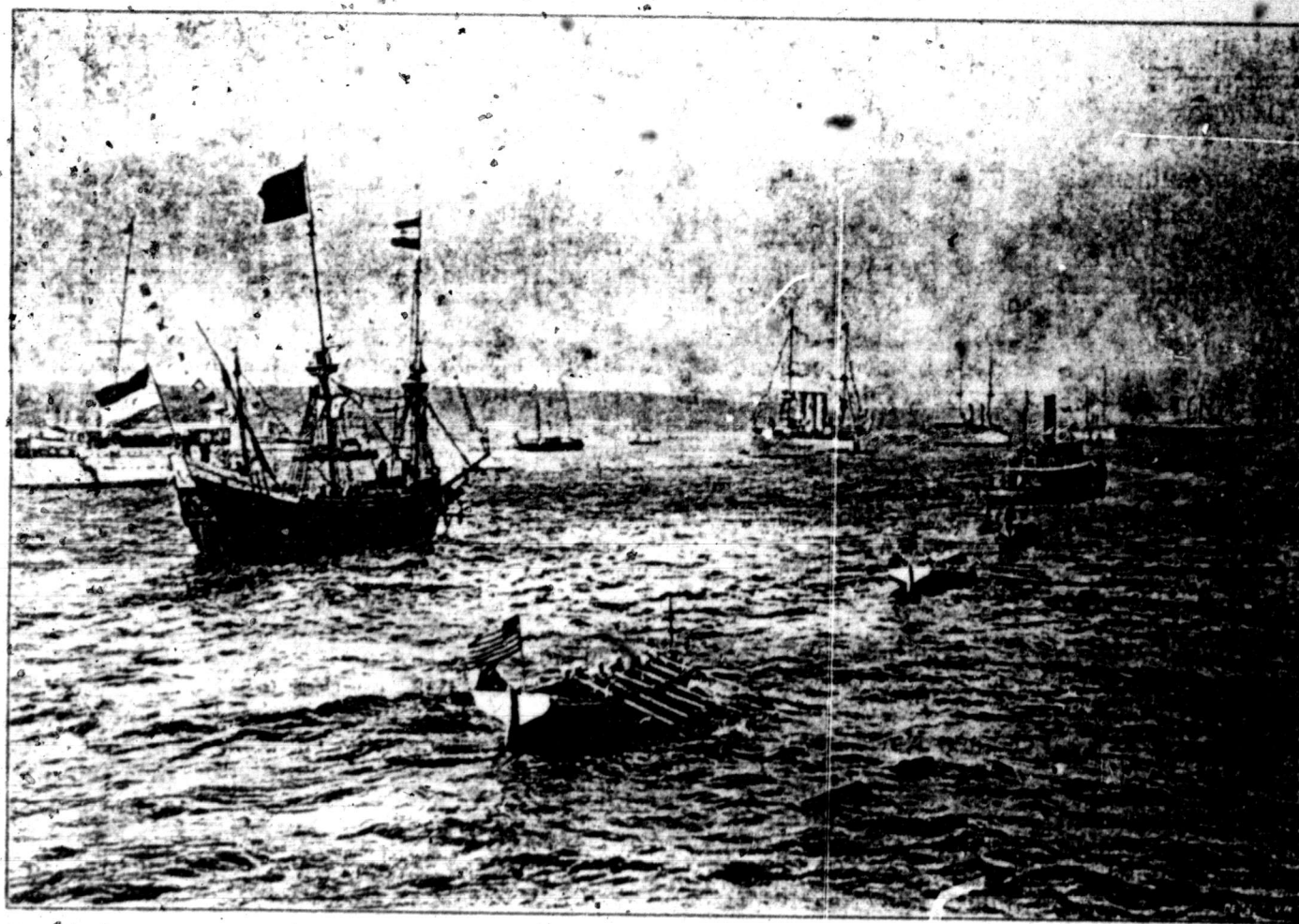
(1) Pada menetapkan forum privilegiatum kita, maka kita soeda sembahken ketrangan en pada Hulp officier van Justitie en pada Rechter Commissaris bahwa kita ada deradjat ke satoe dari ajah endah mantoe Sultan Batjan almarhum, deradjat ke doea dari kekanda Sultan Batjan jang sekarang, deradjat jang ke tiga dari kraton Solo, deradjat jang ke empat dari Panambahan Madura jang pengabisan, dan deradjat jang ke empat dari Bopati Blora jang sekarang.

Berapa-pajaj tida di perbuat pepriksain akan ketrangan itoe hingga pada hari sidang. sedeng ketrangan-ketrangan itoe
ada tertulis di atas zegel, maka kita soeda siempang kalau-kalau perkara ini aken di poendoerken, aken dapet ketrangan
ketrangan itoe jang sah, aken soepaja melinjapken kesimpangan itoe, maka kita kasi inget pada Hakim bahwa dalem taon
1902 kita pernah dapet perkara dan di priksa di hadapan rasidentie gerecht pada itoe waktoe adalah Hakim soeda minta
ketrangan pada Regent Blora jang terambil jang deket dan tjepat, maka ketrangan inilah jang ditjari dan digoenaken poela
pada perkara ini.

Elm hak karods diperhatiken oleh keradjaan-keradjaan jang djadi pihak deradjat bahwa soerat asal oesoelja haroesnja
dibari dpat zegel.

T. A. S.

Wapenapi „Halve Maen“ sedeng di hormat oleh kapal-kapal prang di kali North.